

בני העיר פרק רביעי מגילה

כז א מיי פ"ט מהל' נטורס ה"י ד:
כח ב מיי פ"ג מהל' תשובה הלכה י"ט ט"ט
כ"ח ס' תרו סעיף א' כה"ג:
כ"ט ג מיי פ"ג מהל' ק"ט הלכה ד ט"ט ט"ט א"ח ס' פה ס"ג:
ד' ד מיי פ"ד מהל' ת"ח הל' ט ט"ט ט"ט ס' רמו סעיף טו:
ה' ה מיי פ"ה מהל' תפלה הלכה י"א סג עשין יט ט"ט ט"ט ס' קנא סעיף י:
ז' ו מיי שס הלכה ו ט"ט ט"ט ט"ט ס' סעיף א:

רבינו הנאל

מתני' ועוד א"ר יהודה בית הכנסת שחרב אין מספידין בו ואין מפשילין לתוכו חבלים ואין פורשין בתוכו מצודות ואין שוחטין על גגו פירות ואין עושין אותו קפנדריא שנאמר והשמותי את מקדשיכם קדושתן בהן אף כשהן שוממין. עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש: ת"ר בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש אין אוכלין ואין שותין

תורה אור השלם

(א) והקמץ חמס נפשו כל משנאי אהבו מות: [משלי ח, לו]

(ב) את הקבש אהב תעשה בכפר ואת הקבש השני תעשה בין הערבים: [מדרב רב, ט]

(ג) עבר ביתו בוצע בצע ושונא מתנת יתרה: [משלי טו, כז]

(ד) מי אל קמוץ נשא עון ועבר על פשע לשארות נחלתו לא יהיוק לעד אפו כי תפץ חסד הוא: [מזכר ג, יח]

(ה) ויאמר אלישע חי וי צבאות אשר עמדתי לפניו פי לולי פני יהושפט מלך יהודה אני נשא אם אביט אליך ואם אראבך: [מלכים ב, ג, ד]

(ו) ויהי פי זקן ויצחק ותקחין עיניו מראת ויקרא את עשו בגו הגדל ויאמר אליו פני ויאמר אליו הבני: [בראשית כ, א]

(ז) ולשרה אמר הגה נתתי אלך כסף לאחודי הגה הוא לך כסות עינים לכל אשר אתך ואת כל נקבת: [בראשית כ, טז]

(ח) שאת פני רשע לא טוב להפנות צדיק במשפט: [משלי יח, ח]

(ט) ונתתי את ערבים הרבה והשמותי את מקדשיכם ולא אריח בריח נחמכם: [ויקרא כ, לא]

כי קאמר איהו בשוין. וקשה מאי רבותא והא כתיב וקדשתו לכל דבר שצדקושה^ו לצרך ראשון וי"ל דשון לאו דוקא אלא כלומר שהכהן נמי תלמיד חכם אמנס אינו חסוד כמומו ואפי' הכי לא היה רצי פרידא רוצה לקרות לפניו וגם לריך לומר דשאר כהנים היו כפופים לרצי פרידא דאל"כ לא

היו רבותא דחזוין פרק הגיוקין (גיטין דף נט: ושם) דרב הונא לא היו קרי צכהני אזי לאו דרצי אמני ורצי אסי כהני חשיבי דארעא דישראל הוו כיפיי ליה ועי"ל דהא דלמנר התם דרב הונא לא הוה קרי צכהני אלא משום דשאר כהני כיפיו ליה היינו דווקא צצ' וצה' קורא שפיר צפני כהן אע"ג דלא הוה גדול כ"כ וכדוקא זה יש צהדיא פרק הגיוקין ורצי פרידא לא רוצה לקרות צפני כהן אפילו צצ' וצה' ורש"י פירש דהלא מיירי צצ' וצה' וה"ל משמע ליטנא דלא צצ' וצה' מללא קאמר ולא קרימי וצצ' וצה' המזון לא נתקן להן משום דרצי שלום ואפי' הכי לא היה רוצה רצי פרידא לצרך צפני הכהן: **תיתי** י' ד"א עבדי שותפות עם הבותו. אפי' צענין שאינו יכול לצא לדי שצוה^ס ואפילו יחול עליו שצוה יפטרנו דשרי צסאר צני אדם אפי' לא היה רוצה לעשות^ט:

ועוד א"ר יהודה בית הכנסת שחרב. קשה מאי ועוד דהא לעיל^ב הוה מקיל טפי מחכמים והלא הוה מחמיר ואם כן מאי ועוד וי"ל דקאי אהא דלמנר ר' יהודה צרישא^ב מוכרין אותו לשם חלר דוקא לשם חלר קאמר אכל סתם אינה יורדת מקדושתה והיינו ועוד דלמנר ר' יהודה כלומר ועוד חומרא חמרת מלכד הרשונה^ג:

אין אוכלין ואין שותין בהן. והא דלמנר צריש ערצי פסמים (פסמים דף קא. ושם) דלמנרין אכלו ושתו (ד' צצ' כנישתא רוצה לומר צמדל הסמוכה לצית הכנסת: צמי

דכתיב^א שונא מתנות יחיה ר' זירא כי הוה משדרי ליה מבי נשיאה לא הוה שקיל כי הוה מזומני ליה אזיל אמר אתייקורי דמתייקרי בי ולא עמדתי על מדותי^ב דאמר רבא^ב כל המעביר על מדותיו מעבירין ממנו^ב כל פשעיו שנאמר וי^ד נושא עון ועובר על פשע למו נושא עון למו שעובר על פשע^ו. שאל רבי את ר' יהושע בן קרחה במה הארכת ימים א"ל קצת בחיי אמר לו רבי^ז תורה היא וללמוד אני צריך א"ל מימי לא נסתכלתי בדמות אדם רשע דאמר ר' יוחנן אסור לאדם להסתכל בצלם דמות אדם רשע שנאמר לולא פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אם אביט אליך ואם אראך ר"א אמר עיניו כהות שנאמר ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות משום דאסתכל בעשו הרשע והא גרמא ליה והאמר ר' יצחק לעולם אל תהי קללת הדיוש קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בורעה שנאמר הנה הוא לך כסות עינים אל תקרי כסות אלא כסיית עינים והא גרמא ליה רבא אמר מהכא^ח שאת פני רשע לא טוב בשעת פטירתו א"ל רבי^ז ברכני א"ל יהי רצון שתגיע לחצי ימי ולכולהו לא אמר לו הבאים אחרך בהמה ירעו אבוה בר אידי ומנימין בר אידי חד אמר תיתי לי דלא אסתכלי בכותי^י וחד אמר תיתי לי דלא עבדי שותפות בהדי כותי^י שאלו תלמידיו את ר' זירא במה הארכת ימים אמר להם מימי לא הקפדתי בתוך ביתי ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני^י ולא הרהרתי במבואות המטונפות ולא הלכתי ד"א בלא תורה ובלא תפילין ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא ששתי בתקלת חבירי ולא קראתי לחבירי (בחניכותו^י) ואמרי לה (בחניכותו^י): **מתני'** ועוד א"ר יהודה בית הכנסת שחרב אין מספידין בתוכו ואין מפשילין בתוכו חבלים ואין פורשין לתוכו מצודות ואין שוחטין על גגו פירות ואין עושין אותו קפנדריא שנאמר והשמותי את מקדשיכם קדושתן בהן אף כשהן שוממין עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש: ת"ר בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש אין אוכלין ואין שותין בהן^י ואין

מתנותיה. הזרוע והלמייס והקיצה: ולא ברכתי. צטעודה לפני כהן דלמנר מר (גיטין דף נט: ושם) וקדשתו (ויקרא כה) לכל דבר שצדקושה לפתוח ראשון ולצרך ראשון: משניאי. שגורמין לצני אדם לשנאוה שהרואה תלמיד חכם שפל לפני עם הארץ אומר אין נחת רוח צמורה: לא נתכבדתי בו^י.

מפרש לה ואזיל: מרא. פור"ש צלעו: וקא שקיל מיניה. לכדו וישאנה הוא: דרית במאתין. שאתה נושא כלי כוה צעירך: גווי. קריסין היו עזדים משתמים אותו וקא מחו ליה לר"ע סבורין היו שהיה קך צמיו: אם נאמר כבש. את הכבש אחד מעשה צצקל^ב: ולא עמדתי על מדותי. לשלם גמול רע למי שניערני: צצמוד אני צריך. אזיל אוכל לקיים: ד"א פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אם אביט אליך ואם אראך. אלישע אמר כן ליהורם: הבאים אחרך בהמה ירעו. צממיה (ג) אין טוב לך למות ימים רבים כמוני שא"כ לא יטלו צניך צגדולמך ואתה נשא והם כל ימיהם יהיו הדיוטות: הרהרתי. דצרי מורה: בלא תורה. גרסתי שגורה צפי תמיד: (בחניכותו^י). אם כינו שם לחצרו לגנאי: ואמרי לה (בחניכותו^י). אפילו אותו כינוי שמסודר וצא לו ממשפחתו שם דופי^ט כמו כתב חניכתו וחניכתה דמסכת גיטין (דף טז:): **מתני'** מפשילין חבלים. והוא הדין לכל מלאכות אלא לפי שהפלת חבלים צריך מקום מרווח פנוי וצית הכנסת גדול הוא וראוי ומספיק לכך: מפני עגמת נפש. מנימין צו עשבים כדי שמהא עגמת נפש לרואיהן ושזיכירו את ימי צניינו ואת שהיו רגילין להתאסף סם וצקשו רחמים שיחזרו^ב לקדמותו: **גמ'** אין אוכלין בהן בו. ולא גרסינן ואין אוכלין צתן דכולהו פירושא דקלות ראש הן. קלות שמקילין אותה: ואין

מבמה שלא הורמו מתנותיה ולא ברכתי לפני כהן^ב דלמנר רצי יצחק: (ג) שם שרי ליה מריה לכל מאן: (ג) רש"י ד"ה הנאס וכו' צממיה כלומר אין טוב: (ד) תום ד"ה אין אוכלין וכו' ושתו וגנו צני כנישתא: (ה) [מכתי' ד"ה כי קאמר וכו' ובברכת המזון כ"ל]:

(א) [חולין לו: מד:]. (ב) [חולין דף קל"ג ע"א]. (ג) עיין תוס' חולין קלא. ד"ה ה"ג. (ד) [שבת קיד. עירובין לט.]. (ה) [ב"ב דף טו: א] [יומא לד: ע:]. (ו) [חולין מד:]. (ז) [ר"ה דף יו. יומא דף כג. ודף פז:]. (ח) צרכות סב. (י) לעיל טו. ע"ש צ"ק כג. (כ) מענית כ: ע"ש. (ל) [מוס' פרק ב]. (מ) עיין תוס' מענית כ: ד"ה הכנינת. (נ) [מו"ק כח:]. (ס) עיין סנהדרין סג: [ע"י מוס' צרכות ב: ד"ה שמה ומוס' סנהדרין סג: ד"ה אסור]. (פ) כז: [ע"י מוס' עירובין כג. ד"ה חילמא].

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא אכלתי מבמה שלא הורמו מתנותיה ולא ברכתי לפני כהן^ב דלמנר רצי יצחק: (ג) שם שרי ליה מריה לכל מאן: (ג) רש"י ד"ה הנאס וכו' צממיה כלומר אין טוב: (ד) תום ד"ה אין אוכלין וכו' ושתו וגנו צני כנישתא: (ה) [מכתי' ד"ה כי קאמר וכו' ובברכת המזון כ"ל]:

הגהות הגר"א

[א] גמרא נושא עון ועובר על פשע צמי עובר על פשע צמי שנושא עון. (כך שמת הכותב מפיו):

גליון הש"ס

גמ' שאל רבי את ר' יהושע ב"ק. ע"י צ"ב דף ק"ג ע"א מורה וכו' צה: שם דהסתכל בצ"ב. דוקא להסתכל צו ציחר ולהסתנות צו צללמו וצדמותו אכל ראה צעלמא שרי. מ"א ספי רכה:

ליקוטי רש"י

כ"ה משנאי אהבו מות. מורה אמרה להאי קרא צפרשת ה' קני [עירובין צט.]. מוזמני צ"ה. לאכול אכלס וחולין מד:]. שונא מתנות יחיה. מאחר שהוא שונא מתנות כל שכן שונא את הגול ומשולו טו. כז. אתייקורי דמתייקרי בי. ככדן סם צמה שאני סוער אכלס והנחתם היא ואין זו מתנה [חולין מה:]. המצות ע"ש מדותיה. שאינו מדקדק למדוד מדה למצעים אותו ומניח מדותיו והולך לו כמו אין מעצרים על המצות (יומא לג.). אין מעצרים על האוכלין (עירובין סד:). מנימין והולך לו. מעבירין ממנו כ"ה פשעיו. אין מלת הדין מדקדקת אחריהן אלא מנתקן והולכת [ד"ה יד:]. רבי יהושע בן קרחה. הא דגרסינן כוליה הש"ס רצי יהושע בן קרחה היינו

הגהות וצינונים [א] ע"ש [בחולין] שהוא רבה בר בר חנה (גליון): [ב] ס"א שקיל (גליון): [ג] גיר' הערוך גואוין (גליון): [ד] ככתי' ובע"י הסדר הוא למה נאמר אחד מאי אחד מיוחד שבעדרו א"ל צורבא מרבין הוא שבקוהו דליתי א"ל מימי לא קבלתי וכו' (וע"י דק"ט): [ה] ככתי' מעבירין צ"ו על כל (כבריה וביומא): [ו] צ"ל בגוי וכו' בהדי גוי (דפוי' שלפני הצענוור): [ז] הב"ח בתענית מוסיף בהכמות: [ח] [צ"ל בחניכותו] (גליון). ככתי' בחניכותו. וכ"ה בתענית ע"ש ברש"י ובתוס': [ט] [צ"ל בחניכותו] כך הגי' בע"י ומעתה מובן פרש"י על נכון דמייתי ראייה ממשנה גיטין פו ע"ב [גליון]: [י] בכתי' ובראשונים נוסף ובתי מדרשות (וע"י שפ"א): [כ] בתוספתא נוסף ואין ישנין בהן. ובתוס' ב"ב ג ע"ב ד"ה ועייליה משמע שהגי' בגמ' ואין ישנין בהן ד"א שינת קבע וד"א שינת עראי (ביאור הגר"א ס' קנא ס"ג): [ל] ע"י תוספות ישנים בימא וברש"י שם וע"י כאן במרומי שדה: [מ] [צ"ל בחניכותו] (גליון). ככתי' בחניכותו: [נ] [צ"ל בחניכותו] (גליון):

ר' יהושע בנו של ר' אמר לו ר' יהושע בנו של ר"ע לר"ע [בכורות נח. ע"ש בתוס']. יהושע בנו של ר' עקיבא הוא יהושע בן קרחה שרי עקיבא קרם היה כדלמרי' צנכורות (גמ'). מון מן הקרת הוה [שבועות ו:]. תיתי י"י. שולס שכרי [שבת ק"ט]. שר טוב [בכורות ל:]. וד"א ה"כתי ד"א בלא תורה. לכל שעתא הוה גריס. [בחניכותו]. שמכניס לו צני אדם [לגנאי] כגון שם לוי. [בחניכותו]. כמו מניח אבות גיטין עד י' דורות (גיטין פח). [תענית כ:]. שם על משפחה כולה [גיטין פז]. קפנדריא. מקלר הילוכו דרך צית הכנסת [לעיל כז:]. לקלר הילוכו שלא להקוף ויכנס צתה והיאל צצכנגדו ולא לשם וכו' אלא לעשות צרכיו [ויבמה ו:]. לקלר רכיו דרך צצכ"ג ליכנס צפתה זה וללאה כנגדו ולשון קפנדריא מפרש צצרכות (סג:). דלמקפנא אדרי אישול צהא עד שאני מקלר ספינ' הסורות הללו אכנס צה ואקלר רכיו ודרי שרות צמס [סוטה לט:].

א ב ג ה ו ז ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
חפלה הלכה ו ט סמג
עשין יט טוש"ע א"ח סי'
קנא ס"א:
ל"ד ד מ"י שם הלכה ז
טוש"ע א"ח שם
וטוש"ע י"ד ס"ג שד"ם סעיף
יט:
ל"ה ה סמג עשין יז
טוש"ע י"ד סי' רמו
סעיף כ"ה בהגה"ה:
ל"ו ו מ"י פ"ח מהל'
לסורי צ"ח הל' ד סמג
לאוין קנא טוש"ע י"ד סימן
קפג:

בתי כנסיות של בבל על תנאי הן עשויות. רונה לומר כל זמן שהן צנוניות דהא חזינן צנוניותא דלעיל^ט וגם (ה) שהאמוראים לא היו רואים ליכנס בהן בגשמים מפני גשמים אלא משום דשמעתא צנוי לילותא והכא מיירי כשחזר דלז מהני התנאי ודוקא לאותן שצצלו מהני התנאי שהרי לעת צא גואל צמורה צימיו תפקע קדושתן אצל לאותן שצארו ישראל לא מהני תנאי שהרי קדושתן לעולם קיימת ואל"ת כיון דמהני תנאי לאותן שצצלו א"כ קשה מהיילא דלעיל (דף טו): דרצינא דהוה ליה (ו) צי כנישתא צארעיה ואמר ליה רב אשי זיל זצנה משצעה טובי העיר ואמאי איצטריך לעשות כן אחר שנתרצו וי"ל משום דזרעה דזרעיה הוה קלות ראש ציותר ועגמת נפש ומשום הכי חסור אפי' צתורצנה^י:

ואעפ"כ אין נוהגין בהן קלות שהרי צתורצנה שרי צכל הני ואצטריך לאשמועינן משום דסלקא דעתך אמינא דדוקא אכילה ושתיה הוה קלות ראש ציותר הוה לאסור אצל חשבונות דלה הוה קלות ראש כל כך סלקא דעתך אמינא דשריא קמ"ל דלא: **שאפילו** רואות טפת דם בחדל וישבות עליה שבעה נקיים. ולא קשיא מהא דאמר גדה (דף טו) וצפרק^י ויאל דופן (שם ד' מג.) שאפילו ענין חרדל טמא דשמא תס לא מיירי להצריכה שצעה נקיים אלא להיות נדה לאורייתא וקשיא היאך מלינו טפה כחרדל הגורמת שצעה נקיים צלאורייתא דולאי לא תקנו חכמים דצר דלית דכותה לאורייתא ויש לומר דאשכחנא צה שפיר צו' לספירתה שסותרת הכל:

רבינו חננאל

ואין ניאותין ואין מטיילין בהן ואין נכנסין בהן מפני החמה ומפני הגשמים ואם צרכי לעירוי בשמעתא צריכא צילוחא אע"ג דמיחזי דמפני החמה או מפני הגשמים קא עיילי שרי. וקורין בהן ושונין בהן ומספידין בהן הספידא של רבים כגון הספידא דקאי בי רב חסדא או רב ששת וכו' וצא בהן ופרס ספדא לכלתיה בכנישתא כו' ורי זירא ספדיה להווא מרבנן בכנישתא כו' ומכבדין ומרביצין אותן. א"ר יהודה אימתי בישובן אבל בחורבנן מניחין אותן ועולין בהן עשבים מפני עגמת נפש שריאין כשהו זרע. א"ר אשי בתי כנסיות שבבבל על תנאי הן עשוין כל שעה שרצה יחזיר לקדמותיה ואף על פי כן אין נוהגין בהן קלות ראש. ומה ניתנו חשבונות מלינן בהן מת מצוה. ואין ניאותין בהן אמר רבא חכמים ותלמידיהן מותרין בהן. מאי בי רבנן ביתא דרבנן. מאן דאיצטריך למיעל

הגהות וצינונים

א] בכת"י וברא"ש נוסף של רבים, (ועי' משנ"ב קנא סקל"ו), ועי' ראש יוסף: ב] נכשמשבת רוח צפנית שנקרא' אסתנא יום אורה היא ונוחה לכל עי' רש"י בעירובין וכן תוס' בקידושין יב ע"ב ד"ה הא דרוח צפנית מונעת הגשמים" (גליין): ג] בכת"י וראשונים הגירסא לימא שמתא ואי תנא הוה לימא הלכתא. (ועי' קידושין מט סע"ב וריש ע"א, דק"ס), ועי' שו"ע קנא ס"א ובמשנ"ב סק"א: ד] בכת"י וראשונים הגירסא גם כאן אי משום יקרא דידי אי משום יקרא דמיתא (כמו הלקן), ועיין מהרש"א: ט] (ג"י הערוך ערך תג אמר ריש לקיש כו') (גליין) וכו' בכת"י: ו] צ"ל דאשמעינא וכו' בדפוס, ובכת"י הגירסא דאשתמש ליה למר: ז] בנדה נוסף בכ"י יום: ח] בכת"י וברש"י שבר"י שחרבים צריכין להתאסף: ט] אדם אחד בי רב ששת"י יתא בכת"י, ועי' תוס' הרא"ש ובקרבן נתנאל ומהרש"א: י] צ"ל לתלמוד (דפוס) שלפני לעצמו: דמותני. לאחרים: ארבעה סדרים: יא] נראה דיש להוסיף דאין נכנסין בהן בחמה וכו' (באה"מ), והרא"ש לא הביא הראייה מהברייתא ובאמת אינו מוכן ראייתם כ"כ דהא אפשר דבא"י מיירי (גנוי יוסף עיי"ש): יב] נדע"ל דאמר בנדה בפרק יוצא דופן [דף מ ע"א], עיי' במפרשי המשנה, והתוס' מפרשים המשנה כפי' רש"י [בדף מב ע"א ד"ה ולטמא במשהו] דקאי גם אנדה (ועי' טור י"ד קפג ס"א ובב"י וב"ח שם):

ואין ניאותין. ואין מתקטנין לתוכו^א ואין מטיילין שם: הספד של רבים. של תלמיד חכם שמת שצריכין^ב להתאסף ולהספידו וצית הכנסת ראו לך לפי שהוא צית גדול: מאן דבר שמיידו. היכל שמעינן לתנא קמא לעשות

ואין ניאותין בהם ואין מטיילין בהם ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ואין מספידין בהן הספד של יחיד אבל קורין בהן ושונין בהן ומספידין בהן הספד של רבים א"ר יהודה אימתי בישובן אבל בחורבנן מניחין אותן ועולין בהן עשבים ולא יתלוש מפני עגמת נפש עשבים מאן דבר שמיידו חסורי מיחסרא והכי קתני ומכבדין אותן ומרביצין אותן כדי שלא יעלו בהן עשבים א"ר יהודה אימתי בישובן אבל בחורבנן מניחין אותן לעלות עלו בהם עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש א"ר אשי בתי כנסיות שבבבל על תנאי הן עשוין ואעפ"כ אין נוהגין בהן קלות ראש ומאי ניהו חשבונות אמר רב אשי בהכ"נ שמחשבין בו חשבונות^ט מלינן בו את המת מלינן סלקא דעתך לא סגי דלאו הכי אלא לסוף שילינו בו מת מצוה: ואין ניאותין בהן: אמר רבא חכמים ותלמידיהם מותרין דאמר ריב"ל מאי בי רבנן ביתא דרבנן:

ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים: כי הא דרבינא ורב אדא בר מתנה הוו קיימי ושאלו שאילתא מרבא אתא זילתא דמיטרא עיילי לבי כנישתא אמרי האי דעיילין לבי כנישתא לאו משום מיטרא אלא משום^ו דשמעתא בעא צילוחא כיומא דאסתנא^ז א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי אי אצטריך ליה לאיניש למיקרי גברא מבי כנישתא מאי א"ל יאי צורבא מרבנן הוה לימא הלכתא^ח ואי תנא הוה לימא פסוקא ואי לא לימא ליה לינוקא אימא לי פסוקא א"נ נישחי פורתא וניקום: ומספידין בהן הספד של רבים: ה"ד הספידא דרבים י מחוי רב חסדא כגון הספידא דקאי ביה רב ששת מחוי רב ששת כגון הספידא דקאי ביה רב חסדא רפרם אספדה לכלתיה בני כנישתא אמר^ט משום יקרא דידי ודמיתא אתו כוליה (ו) עלמא יקרא (ו) דידיה דמיתא אתו כולי עלמא ריש לקיש ספדיה להווא צורבא מרבנן דשכיה בארעא דישראל דהוי תני הלכתא בכ"ד שורתא אמר ווי חסרא ארעא דישראל גברא רבה ההוא דהוי תני הלכתא סיפרא וסיפרי ותוספתא ושכיב אתו ואמרו ליה לרב נחמן (ג) ליספדיה מר אמר היכי נספדיה הי צנא דמלי סיפרי דחסר^ד תא חזי מה בין תקיפי דארעא דישראל לחסידי דבבל תנן התם (א) ודאשתמש בתגא חלף תני^ט ריש לקיש זה המשתמש במי ששונה הלכות (א) כתרזה של תורה ואמר עולא לשתמש איניש במאן דתני ארבעה ולא לשתמש במאן דתני ארבעה כי הא דריש לקיש הוה אזיל באורחא מטא עורקמא דמיה אתא ההוא גברא ארכביה אכתפיה וקא מעבר ליה א"ל קרית אמר ליה קרינא תנית תנינא ארבעה סידרי משנה א"ל פסלת לך ארבעה טורי וטענת בר לקיש אכתפך שדי בר לקישא במיה אמר ליה נוחא לי דאשמעינן^י למר אי הכי גמור מיני הא מלתא דאמר ר' זירא יבנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפילו רואות טפת דם בחדל וישבות עליו שבעה נקיים תנא דבי אליהו כל^ט השונה הלכות^י מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנאמר^ט הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות ת"ר מבטלין

יחמירו אלא צג' רזופין כדכתיב ימים רצים צלא עת נדתה (ויקרא טו) פעמים שראיית דם נדה (ז) מוקקתה לשצעה נקיים מן התורה כי"ד התחילה לספור שצעה נקיים לאחר שהיתה זנה גמורה וספרה שצעה נקיים וצשצעי ראתה אפי' כחרדל סתרה הכל וצריכה לחזור ולספור שצעה נקיים אי נמי שמא ראתה שני ימים ולא ידעה והיום ראתה וידעה דהוה להו שלשה ימים רזופין וצריכה שצעה נקיים ועל כן החמירו: להכנסת

הצענזור: [ב] בכת"י נוסף לתנא: [ג] חסר כאן כמה דיבורים והעתקנום ע"פ כת"י ורש"י שבר"י, במי ששונה הלכות. אפילו לא שימש תלמידו חכמים: דתאני. [ד] נראה דיש להוסיף דאין נכנסין בהן בחמה וכו' (באה"מ), והרא"ש לא הביא הראייה מהברייתא ובאמת אינו מוכן ראייתם כ"כ דהא אפשר דבא"י מיירי (גנוי יוסף עיי"ש): [ה] נדע"ל דאמר בנדה בפרק יוצא דופן [דף מ ע"א], עיי' במפרשי המשנה, והתוס' מפרשים המשנה כפי' רש"י [בדף מב ע"א ד"ה ולטמא במשהו] דקאי גם אנדה (ועי' טור י"ד קפג ס"א ובב"י וב"ח שם):

הצענזור: [ב] בכת"י נוסף לתנא: [ג] חסר כאן כמה דיבורים והעתקנום ע"פ כת"י ורש"י שבר"י, במי ששונה הלכות. אפילו לא שימש תלמידו חכמים: דתאני. [ד] נראה דיש להוסיף דאין נכנסין בהן בחמה וכו' (באה"מ), והרא"ש לא הביא הראייה מהברייתא ובאמת אינו מוכן ראייתם כ"כ דהא אפשר דבא"י מיירי (גנוי יוסף עיי"ש): [ה] נדע"ל דאמר בנדה בפרק יוצא דופן [דף מ ע"א], עיי' במפרשי המשנה, והתוס' מפרשים המשנה כפי' רש"י [בדף מב ע"א ד"ה ולטמא במשהו] דקאי גם אנדה (ועי' טור י"ד קפג ס"א ובב"י וב"ח שם):

א] עירובין דף סה. ע"ש, [ב] תענית כג: מולין קכ"ג, א] אבות פרק א מ"ג, ד] זכרות ד' לא. נדה דף סו, ה] נדה ע"ג, ו] עיין יומא י"א, ז] [ועי' מוס' צ"ב דף ג: ד"ה ועייליה].

הגהות הב"ח

א] גמ' אי משום יקרא דמיתא כ"ל ותיבת דידיה נמקת: ב] שם ואמרו ליה לרב נחמן בר יצחק ליספדיה מר: ג] שם המשתמש צנוי שונה הלכות ואמר עולא כ"ל ומינות כתרזה של תורה נמקת: ד] רש"י ד"ה שהמירו וכו' פעמים שראיית דם נדה פעם אחת מוקקתה: ה] תוס' ד"ה בני וכו' וגם האמוראים שלא היו: ו] בא"ד דהוה ליה תילא צי כנישתא: ז] [מכת"י גמ' אמו כולי עלמא כ"ל]:

ליקוטי רש"י

כיומא דאסתנא. כשמשתמש רוח לפנות יום אורה הוה ונוח לל דלמנר ציננות צפרק העל (ע"ב). מפני מה לא מלי ישראל צמדבר מפני שאלו שצנה בהן רוח לפנות ועירובין סה]. גברא רבה. אדם גדול [חולין ז]. סיפרא וסיפרי. שם מדלשי מקראות [ברכות י"א]. ספרא, מורת כהנים. ספרי, ספר ודצר ומשנה תורה [סנהדרין פו]. ודאשתמש בתנא ח"ף. המשתמש בכתרה של תורה כמו ששנינו במדרים צ"י טרפון כאלו חלף ובעל מן העולם. כ"ל, אי נמי המשתמש צ"ח חלף עבר שצרו ממנו שהרי צבר צבלו צבלן [אבות פ"א מ"ג]. פורי. הריס [סנהדרין צו]. החמירו ע"פ עצמן. שלא הצריכה תורה ספירת ו' נקיים אלא לזנה אצל לנדה אפי' ראתה כל ו' ופסקה עם שקיעת החמה טובלת לערב ומינה עכשו החמירו צנוי ישראל על עצמם להחזיק צפק זינות לעטון שצעה נקיים צלו דם ואין יום שפוסקת בלא עולה לה למנין שצעה [ר"ה י]. ולחצר כמה שנים קצלו עליהן דצר זה [מנחות פט. מכת"י]. יושבות עציון שבעה נקיים. לזל מאותו יום שפוסקת והתורה לא הצריכה שצעה נקיים אלא לזנה שנאמר ואם טהרה מוצה ואין זנה אלא הרואה שלשה ימים רזופין צמוך אחד עשר יום צצין נדה לנדה [ברכות לא]. ה"ב. משנה וצריכתא הלכה למשה מסיני [נדה עג]. ה"ב. עירובין. ה"ה. להס סכל מהלכו של עולם שלו הוה [חבקוק ג. ו].

תורה אור השלם

א] עמוד וימדד ארץ ראה ויתר גוים ויתפצצו תרין עד שחו גבעות עולם הליכות עולם: ו] [חבקוק ג. ו]